

Danskernes rygevaner 1988-1993

En opfølgning af tidligere befolkningsundersøgelser

ORIGINAL MEDDELELSE

Poul Ebbe Nielsen &

konsulent Jørgen Falk Sørensen

Resumé

Formål: At fortsætte opfølgningen af danskernes rygevaner vurderet ved interviewundersøgelser i befolkningen.

Metode: Befolkningsundersøgelser hvor man med få ugers mellemrum udsøger ca. 1.000 danskere om forbrugsvaner og holdninger, herunder tobaksforbrug »i går«. I alt ca. 17.000 danskere over 15 år interviewes årligt.

Resultater: Der ses et fortsat fald i rygerandelen blandt mænd (45% i 1993) og nu også et langsomt fald blandt kvinder (i alt 39% i 1993). Det er især rygere, der ikke anvender cigaretter, som er holdt op at ryge. De 15-19-årige har haft det mest markante fald i rygerprocent af samtlige aldersgrupper, og både blandt mænd og kvinder er rygerprocenten nu ca. 20%. Rygerprocenten i aldersgrupperne op til 40 år er næsten identiske blandt mænd og kvinder (mellem 41 og 47%). Andelen af stor-cigaretrygere (15 cigaretter eller mere dagligt) stiger fortsat og udgør nu 22% af den mandlige befolkning og 16% af den kvindelige befolkning, svarende til i alt ca. 800.000. Stigningen har også i de senere år været mest markant i de lavere sociale grupper.

Konsekvenser: De indtil nu forløbne og de fremtidige kampagner med fokus på muligheden for at påvirke befolknin-

Frederikssund Sygehus, medicinsk afdeling, og
Tobaksskaderådet, København.

gens rygevaner diskuteres. Der er et tvingende behov for at søge at bevare det markante fald blandt de helt unge, ligesom det meget langsomme fald blandt kvinder indikerer, at fremtidige kampagner bør fokusere på kvinderne såvel som stortrykerne.

I tidligere artikler er ændringerne i danskernes rygevaner fra 1950'erne og foreløbig frem til 1987 kortlagt (1-4). I undersøgelserne fremhævedes især det konstante fald i rygerprocenten blandt mænd, en næsten uændret rygerprocent blandt kvinder og en stadig stigende hyppighed af stor-cigaretrygere både blandt mænd og kvinder. Alle tidligere danske undersøgelser vedrørende rygevaner er i 1992 udgivet som en samlet rapport (5). Nærværende rapport er en opfølgning af tidligere undersøgelser med anvendelse af uændret metodik.

Materialer og metoder

Den anvendte metode er nærmere beskrevet i tidligere artikler (3, 4), men skal kort omtales. Befolkningsundersøgelsen (såkaldte omnibusundersøgelser) af ca. 1.000 danskere udløses ca. 20 gange årligt af Gallup Markedsanalyse. Interviewene bliver gennemført som et personligt interview. Mindst 70% af de i forvejen udpegede personer skal besvare spørgsmålene. Blandt de mange spørgsmål, som indgår i disse personlige interview, er spørgsmålet: »Røg De i går?« Svarer man nej til dette spørgsmål, bliver man rubriceret som ikke-ryger. Ja-sigene bliver derefter tabelleret efter tobakssort og mængde. Der foretages derefter en statistisk evaluering af procent rygere, procent cigarettrygere, procent »rene« cigarettrygere og procent stor-cigaretrygere (15

Tabel 1. Rygere af cigaretter, cigar-
varer og pipetobak angivet i procent.
Mænd

Antal udsurte:	1970	1975	1980	1985	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Geografisk område:										
Danmark	68,3	60,4	56,7	50,9	49,6	47,1	46,6	47,1	47,3	45,9
Hovedstaden	74,4	65,4	60,0	55,6	51,6	50,8	50,2	54,6	49,8	47,8
Provincbyerne	67,9	61,8	58,6	51,0	50,0	45,6	46,0	45,1	46,3	45,7
Landsdistrikterne	64,2	54,9	50,7	46,1	47,0	46,1	44,2	43,6	46,9	44,5

Alder:

15-19 år	50,6	41,0	33,0	30,3	22,1	19,1	24,9	26,7	22,2	20,1
20-24 år	64,6	56,8	50,5	42,5	43,2	37,3	43,6	41,4	42,3	41,3
25-29 år	68,8	62,9	60,6	49,6	52,5	46,2	46,4	48,9	48,0	47,0
30-39 år	72,1	61,9	61,4	54,7	54,4	53,7	50,5	52,1	51,2	50,4
40-49 år	76,6	69,2	61,8	57,0	57,7	51,6	49,0	46,5	55,2	54,5
50-64 år	71,0	65,4	64,3	59,3	56,1	55,8	53,8	52,8	49,4	49,4
65 år	62,6	52,8	52,9	49,3	48,3	47,4	44,4	49,3	44,2	43,3

Erhverv:

Ufaglært arbejder	75,1	68,8	67,2	63,7	63,0	60,5	61,0	63,2	61,9	63,8
Faglært arbejder	73,7	65,9	62,0	54,5	56,4	54,5	51,5	53,2	52,8	51,8
Funktionær, lavere	74,9	66,3	62,2	53,8	54,2	49,4	48,0	47,4	49,0	48,5
Funktionær, højere	72,9	61,6	59,5	50,3	47,9	41,4	44,2	41,3	43,7	38,8
Lærling, elev, studerende	48,9	41,9	33,3	30,1	22,0	22,2	26,6	26,7	26,9	23,6

Antal udspurgte:		9.195		8.891		8.890		8.878		8.877											
Geografisk område:		1970		1975		1980		1985		1987		1988		1989		1990		1991		1992	
<hr/>																					
Danmark																					
46,6																					
45,5																					
43,9																					
41,8																					
41,5																					
41,5																					
40,8																					
40,3																					
40,6																					
40,1																					
Hovedstaden																					
58,0																					
52,6																					
49,3																					
45,0																					
47,2																					
44,7																					
45,0																					
45,9																					
46,4																					
44,5																					
Provinshyeme																					
47,3																					
45,6																					
35,9																					
37,3																					
36,6																					
38,1																					
37,0																					
37,6																					
36,1																					
35,6																					
Landdistrikterne																					
35,1																					
38,0																					
35,9																					
45,2																					
42,1																					
40,6																					
41,5																					
38,1																					
37,0																					
37,6																					
36,1																					
35,6																					
Alder:																					
15-19 år																					
38,1																					
40,4																					
32,8																					
28,3																					
25,3																					
24,9																					
28,3																					
30,5																					
30,2																					
32,1																					
28,4																					
65 år																					
30,1																					
27,5																					
28,9																					
29,8																					
31,8																					
28,3																					
47,3																					
49,1																					
47,4																					
45,6																					
44,1																					
44,4																					
50-64 år																					
46,0																					
44,6																					
48,5																					
45,5																					
51,5																					
47,8																					
50,0																					
48,5																					
51,1																					
45,7																					
47,0																					
50,5																					
49,0																					
40-49 år																					
55,1																					
49,3																					
47,8																					
50,7																					
49,6																					
48,6																					
46,7																					
52,6																					
45,6																					
45,9																					
43,4																					
25-29 år																					
54,1																					
49,8																					
50,7																					
51,6																					
44,0																					
42,7																					
43,8																					
41,3																					
43,8																					
43,5																					
42,5																					
20-24 år																					
52,7																					
56,7																					
51,6																					
40,4																					
38,1																					
15-19 år																					
61,0																					
59,2																					
59,5																					
57,3																					
57,0																					
56,1																					
55,1																					
57,7																					
57,7																					
50,9																					
48,0																					
54,9																					
40,5																					
43,7																					
39,8																					
36,6																					
30,3																					
28,5																					
26,6																					
25,6																					
27,1																					
39,1																					
46,3																					
43,3																					
43,7																					
44,2																					
38,9																					
47,4																					
36,6																					
30,3																					
28,1																					
31,2																					
54,9																					
48,0																					
51,7																					
53,8																					
Faglært arbejder																					
61,0																					
59,2																					
56,2																					
54,8																					
54,2																					
54,6																					
49,8																					
47,4																					
50,9																					
48,0																					
54,9																					
40,5																					
43,7																					
39,8																					
36,6																					
30,3																					
28,5																					
26,6																					
25,6																					
27,1																					
39,1																					
46,3																					
43,3																					
43,7																					
44,2																					
38,9																					
47,4																					
36,6																					
30,3																					
28,1																					
31,2																					
Faglært arbejder																					
59,5																					
52,7																					
49,0																					
46,3																					
43,3																					
43,7																					
44,2																					
38,9																					
47,4																					
36,6																					
30,3																					
28,1																					
31,2																					
Funktionsær, højt																					
55,2																					
52,1																					
47,0																					
43,3																					
43,7																					
44,2																					
38,9																					
47,4																					
36,6																					
30,3																					
28,1																					
31,2																					
Funktionsær, lavere																					
59,5																					
52,7																					
49,0																					
46,3																					
43,3																					
43,7																					
44,2																					
38,9																					
47,4																					
36,6																					
30,3																					
28,1																					
31,2																					
Lærings, elev, studerende																					
34,0																					
39,6																					
32,1																					
27,1																					
39,1																					
46,3																					
43,3																					
43,7																					
44,2																					
38,9																					
47,4																					
36,6																					
30,3																					
28,1																					
31,2																					

Tabel 3. Rygere af cigaretter (hjemmelavede og fabriksfremstillede) angivet i procent. Kvinder.

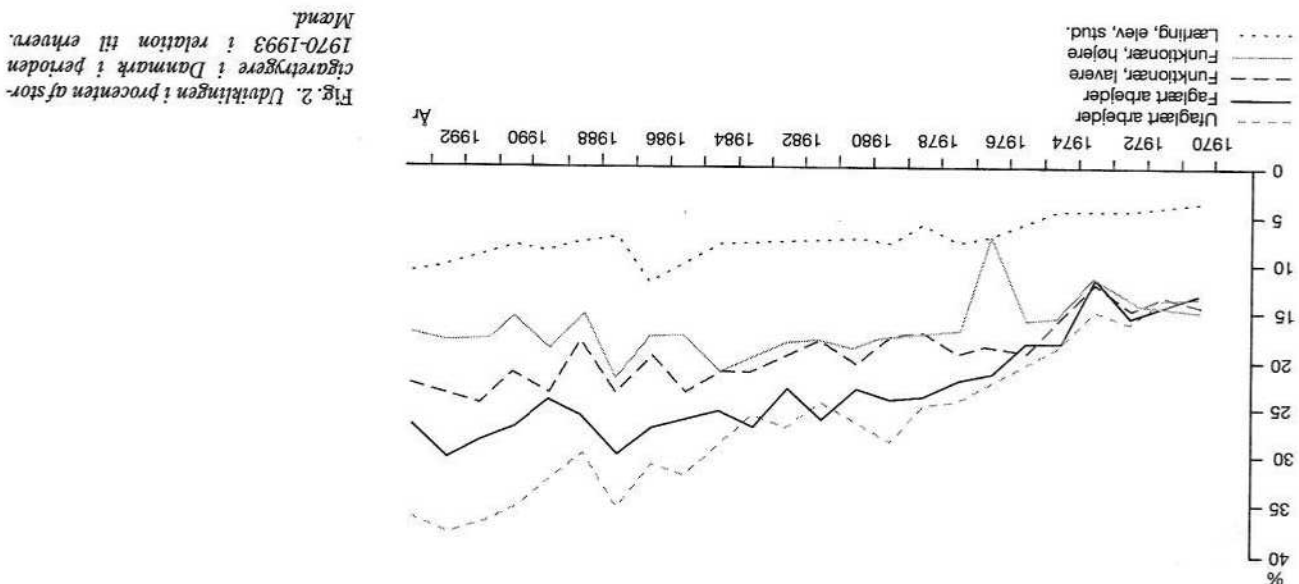
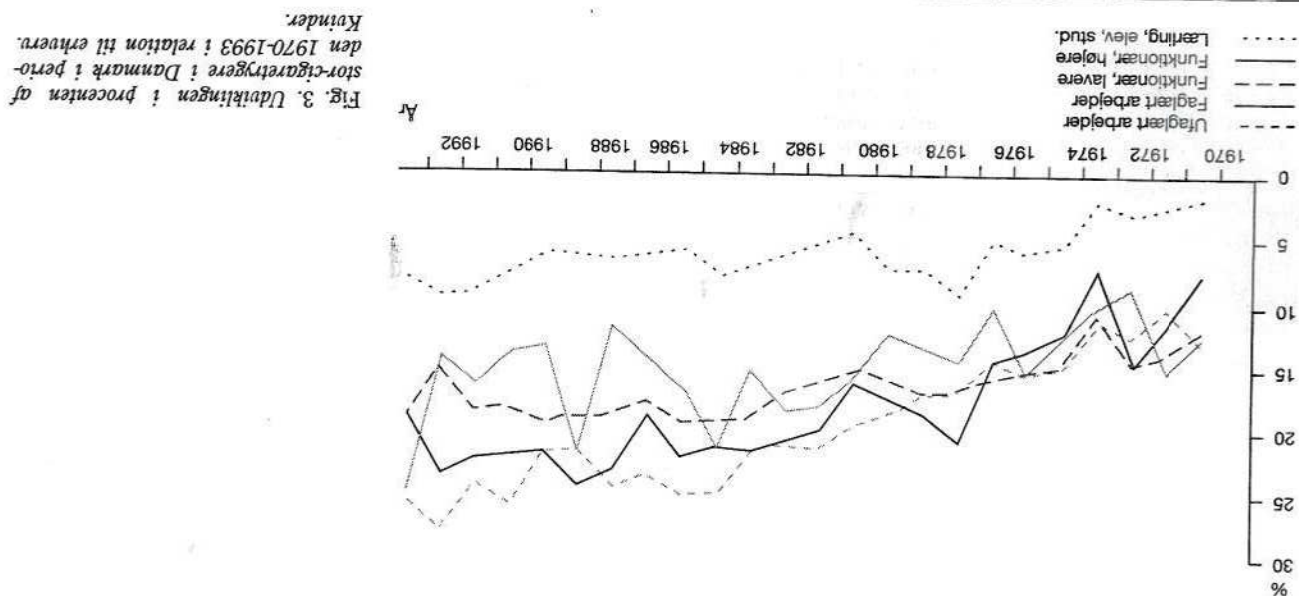
Geografisk område:	Danmark	Hovedstaden	Provsbyerne	Landdistrikterne	Alder:	Erhverv:	Uflagt arbejder	Fagligt arbejder	Funktionær, lavere	Funktionær, højere	Lærling, elev, studerende					
	1970	1975	1980	1985	1987	1988	1989	1990	1991	1992						
	42,2	40,4	41,9	39,7	39,1	38,1	38,3	38,3	39,0	38,6	36,6	37,9	36,6	38,5	40,9	38,6
	50,5	45,0	44,8	45,4	42,2	43,7	43,0	44,5	41,5	40,9	35,2	37,9	36,6	38,2	41,5	40,9
	40,9	41,4	43,4	36,7	33,8	36,8	36,0	36,9	36,6	36,1	35,2	37,9	36,6	38,5	40,9	38,6
	37,2	35,6	36,7	33,8	36,8	36,6	36,1	36,9	36,6	36,1	35,2	37,9	36,6	38,5	40,9	38,6
	42,0	36,9	32,6	29,9	21,2	18,3	24,3	26,3	22,0	19,9	15,7	25,8	27,3	38,5	45,3	45,3
	55,0	53,0	46,4	42,2	41,8	43,0	43,8	43,8	41,0	40,7	41,4	46,0	46,0	45,6	45,6	45,6
	56,4	51,7	54,2	45,1	49,9	47,2	47,2	47,2	41,8	40,4	41,5	46,1	46,1	45,6	45,6	45,6
	51,0	52,7	51,7	45,9	49,4	47,2	44,4	48,3	47,1	46,1	41,4	46,1	46,1	45,6	45,6	45,6
	50,9	47,2	48,1	43,9	43,8	41,7	41,8	40,4	40,4	41,5	41,4	46,1	46,1	45,6	45,6	45,6
	44,5	40,3	42,4	36,0	36,1	32,0	34,0	28,5	34,0	30,9	30,9	30,9	30,9	30,9	30,9	30,9
	37,6	35,7	30,5	29,2	20,8	20,7	26,5	26,2	26,2	23,2	23,2	23,2	23,2	23,2	23,2	23,2

Tabel 4. Rygere af cigaretter (hjemmelavede og fabriksfremstillede) angivet i procent. Kvinder.

Geografisk område:	Danmark	Hovedstaden	Provsbyerne	Landdistrikterne	Alder:	Erhverv:	Uflagt arbejder	Fagligt arbejder	Funktionær, lavere	Funktionær, højere	Lærling, elev, studerende					
	1970	1975	1980	1985	1987	1988	1989	1990	1991	1992						
	36,2	38,2	38,3	37,4	37,7	38,6	38,2	37,8	38,5	38,0	32,8	34,1	37,8	37,8	37,8	37,8
	44,9	44,2	43,4	39,9	42,7	41,9	43,1	43,1	44,4	42,9	37,8	37,8	37,8	37,8	37,8	37,8
	35,4	37,9	38,9	37,5	36,7	38,7	37,5	35,9	35,9	34,1	32,8	34,1	37,8	37,8	37,8	37,8
	28,8	32,2	31,7	34,4	33,8	35,0	35,4	35,7	35,7	34,1	32,8	34,1	37,8	37,8	37,8	37,8
	38,0	39,7	32,3	28,3	24,4	24,6	26,6	22,0	19,8	26,0	26,0	26,0	26,0	26,0	26,0	26,0
	51,8	55,8	50,3	43,9	42,2	43,7	40,9	43,7	43,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5
	51,6	48,8	49,4	48,6	46,4	45,2	46,5	45,3	45,4	43,4	43,4	43,4	43,4	43,4	43,4	43,4
	52,1	45,7	44,4	47,9	47,7	50,2	45,2	46,5	45,4	43,4	43,4	43,4	43,4	43,4	43,4	43,4
	44,9	49,0	45,9	40,8	38,1	42,0	44,5	42,2	40,6	40,8	40,8	40,8	40,8	40,8	40,8	40,8
	30,6	33,2	40,8	38,1	42,0	44,5	42,2	40,6	40,8	40,8	40,8	40,8	40,8	40,8	40,8	40,8
	11,0	12,4	17,4	18,9	22,4	20,9	24,1	22,8	26,7	22,8	22,8	22,8	22,8	22,8	22,8	22,8
	52,7	54,4	55,3	53,7	55,2	54,5	53,6	56,0	50,7	53,1	53,1	53,1	53,1	53,1	53,1	53,1
	50,4	52,7	52,5	50,7	46,1	46,8	49,1	47,2	45,1	42,7	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5
	51,2	48,5	44,4	44,5	43,4	42,8	42,5	38,7	42,7	37,4	37,4	37,4	37,4	37,4	37,4	37,4
	39,8	43,2	43,1	36,8	33,7	44,2	36,5	36,1	35,2	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2
	33,6	38,8	31,2	27,1	24,7	26,5	28,5	30,2	27,8	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2	31,2

Tabel 5. Stor-cigaretrygere (15 cigaretter eller derover daglig) angivet i procent. Mænd.

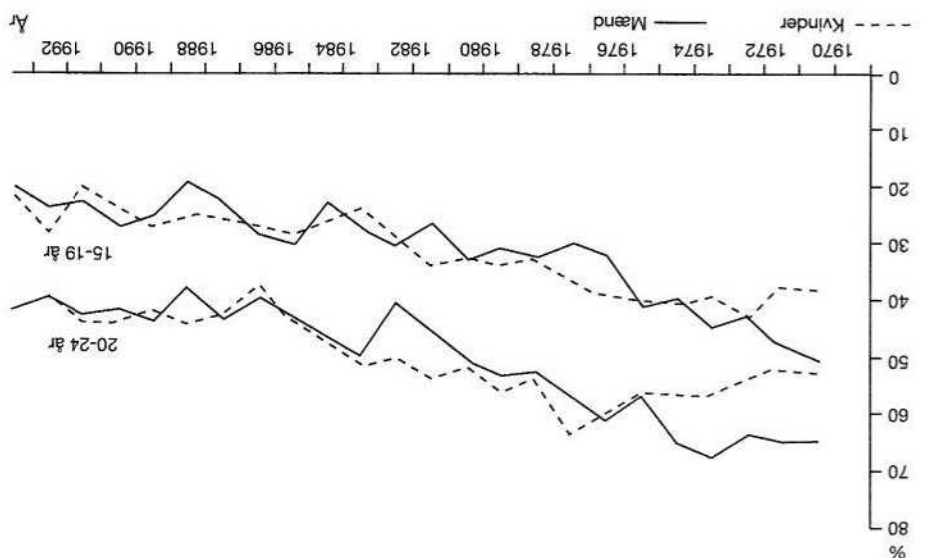
Geografisk område:	Danmark	Hovedstaden	Provsbyerne	Landdistrikterne	Alder:	Erhverv:	Uflagt arbejder	Fagligt arbejder	Funktionær, lavere	Funktionær, højere	Lærling, elev, studerende					
	1970	1975	1980	1985	1987	1988	1989	1990	1991	1992						
	10,5	13,6	17,1	19,7	21,6	17,8	19,5	19,5	21,5	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0
	18,7	19,8	23,6	27,0	26,8	21,7	23,3	24,7	25,3	25,1	25,1	25,1	25,1	25,1	25,1	25,1
	7,1	13,5	16,3	18,9	20,1	16,4	18,5	17,7	19,7	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5
	5,8	8,7	12,5	14,0	18,7	16,4	17,8	17,8	21,3	20,1	20,1	20,1	20,1	20,1	20,1	20,1
	3,2	3,9	8,4	9,4	6,6	5,2	5,5	6,9	5,6	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
	11,9	17,9	18,4	20,0	23,6	17,4	21,5	16,8	20,9	22,2	22,2	22,2	22,2	22,2	22,2	22,2
	16,5	20,9	21,5	26,3	26,3	24,2	27,5	27,2	28,9	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2
	15,8	19,4	23,1	26,0	30,2	24,1	27,5	27,2	28,9	28,9	28,9	28,9	28,9	28,9	28,9	28,9
	14,5	20,3	22,8	24,0	25,6	22,3	23,4	23,4	27,7	29,1	29,1	29,1	29,1	29,1	29,1	29,1
	9,3	11,5	16,4	20,9	23,1	19,6	21,3	21,0	23,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0
	3,1	2,9	7,2	8,9	9,8	7,2	9,0	8,6	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1
	13,4	20,2	26,3	31,6	35,0	29,4	32,5	35,0	36,6	38,3	38,3	38,3	38,3	38,3	38,3	38,3
	13,2	18,2	22,8	25,8	29,5	26,0	29,4	26,0	28,0	29,9	29,9	29,9	29,9	29,9	29,9	29,9
	14,4	19,1	20,3	23,1	23,1	18,3	23,2	21,3	24,3	23,7	23,7	23,7	23,7	23,7	23,7	23,7
	14,7	15,8	18,6	17,3	21,6	15,1	18,3	15,6	17,8	16,4	16,4	16,4	16,4	16,4	16,4	16,4
	3,6	5,7	7,1	8,8	7,2	7,3	8,3	7,9	9,0	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2

Geografisk område		1970	1975	1980	1985	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Danmark		6,6	9,4	11,5	14,6	15,2	15,1	14,7	15,4	16,4	16,3
Hovedstaden		12,5	15,4	16,0	18,0	20,2	19,8	17,5	19,1	21,2	20,0
Provincbyerne		5,5	7,9	10,7	14,1	14,1	14,0	14,2	13,6	14,8	15,1
Landdistrikterne		2,3	5,1	8,1	11,6	11,5	11,9	12,4	14,9	14,3	14,4
Alder:											
15-19 år		2,7	3,8	4,5	5,5	5,8	5,1	3,9	3,5	7,2	5,9
20-24 år		10,9	14,8	15,9	15,9	14,4	12,9	15,9	15,7	16,1	16,0
25-29 år		10,7	15,8	18,4	19,5	18,7	19,4	22,9	18,6	20,9	20,9
30-39 år		9,9	13,1	17,8	25,6	23,3	22,4	20,4	23,4	25,5	21,9
40-49 år		9,9	12,8	14,1	19,7	18,4	23,4	18,8	20,1	20,9	22,3
50-64 år		5,9	6,7	10,8	13,5	17,2	17,6	17,5	18,6	17,6	18,2
65 år		0,5	1,4	2,7	3,6	6,4	3,8	4,6	5,7	7,0	6,8
Erhverv:											
Uflagt arbejdere		13,1	15,6	19,7	25,2	24,4	21,7	21,7	26,0	24,4	27,2
Faglært arbejdere		7,6	13,7	16,4	22,2	23,0	24,3	21,9	22,1	22,4	29,4
Funktionær, lavere		12,1	15,4	15,5	19,7	19,1	19,1	19,6	18,2	18,6	16,7
Funktionær, højere		12,6	15,3	16,0	16,8	12,3	21,3	13,8	14,1	16,5	16,5
Lærling, elev, studerende		1,9	6,0	4,9	6,1	6,9	6,9	6,4	7,9	9,5	10,6

Tabel 6. Stor-cigarethyggere (15 cigaretter eller derover daglig) angivet i procent. Kvinder.

Fig. 4. Den procentiske fordeling af rygere i Danmark i aldersgrupperne 15-19 år og 20-24 år i perioden 1970-1993.

har været mest markant blandt ufaglærte og faglærte arbejdere (Fig. 2 og 3), hvor nu henholdsvis 36% og 26% er registreret i denne gruppe.

Ser man på rygerprocenten blandt de unge 15-19-årige, som er den yngste gruppe i undersøgelsen, synes det tidlige markante fald fra 1970 til 1987 (en halvering fra ca. 50 til ca. 25) at fortsætte blandt mændene og i lidt mindre grad blandt kvinderne, hvor rygerprocenten registreres lidt højere end blandt mændene (henholdsvis 21 og 20 i 1993 (Fig. 4)).

Som i de tidligere analyser er rygerprocenten relateret til urbaniseringsgraden med højeste rygerprocent i hovedstadsområdet og laveste rygerprocent i landdistrikterne (Tabel 1-6).

Diskussion

Den anvendte interviewmetodes repræsentativitet for den danske befolkning er diskuteret i tidligere arbejder, hvor samme metode har været anvendt som i denne undersøgelse (3, 4).

Med reference til de tidligere publicerede undersøgelser kan man konkludere, at der i den danske befolkning siden 1950'erne har været et markant fald i rygerprocenten blandt mænd. Dette fald ses i alle aldersgrupperne, men er højest blandt de 15-19-årige og blandt de ældre over 65 år. Blandt kvinderne er der sket et noget mindre fald i rygerprocenten siden begyndelsen af 1970'erne.

Den tidligere tendens til, at det især er personer, som ikke ryger cigaretter, der er ophørt med at ryge, gælder også for den sidste seks-årsperiode. Ligeledes kan der lægges en fortsat stigning i procenten af stor-cigaretrygere både blandt mænd og kvinder, og mest markant hos ufaglærte arbejdere. Det er således den fortsat stigende gruppe af stor-cigaretrygere, som er forklaringen på, at salget af cigaretter i Danmark kun har udvist et meget lille fald i de senere år til trods for faldende totalrygerprocent.

Set i lyset af de kampagner, som har været gennemført i befolkningen i de senere år, har den påviste udvikling givet anledning til mange overvejelser. Tobaksskaderådet har siden dets oprettelse i 1988 arbejdet på tre hovedindsatsom-

råder: 1) at forhindrer at børn og unge begynder at ryge, 2) for at sikre røgtfri miljøer således at ingen ufrivilligt udsættes for andres tobaksrøg, og 3) at påvirke opinionsdannere (eksempelvis sundhedspersonale) samt stortrygere til at nedlægge deres forbrug. Vi har for nyligt vedtaget, at gravide og nybagte forældre skal være et særligt indsatsområde i de nærmeste år. Dette er en naturlig konsekvens af den næsten usædvanlige rygerprocent, som er set blandt kvinderne i den fødedygtige alder, samt af de mange rapporter og undersøgelser der dokumenterer den passive rygningsskadelige virkning både for fostre og for småbørn.

Det er stadig Tobaksskaderådets opfattelse, at man som et af hovedindsatsområderne skal blive ved at fokusere på børns og unges rygevaner. Kun ved en langvarig intensiver indsats over for disse målgrupper kan det adfærdsmæssige rygerprocenten til at falde yderligere. Rådet har igennem flere år kørt en intensiv oplysningskampagne over for en hel årgang skolebørn, kaldet »Røgtfri Årgang«. Disse 58.000 børn er i efteråret 1994 nået til næsten klasseniveau. Det vil nu blive spændende at følge, om de forbliver ikke-rygere, som det har været lagt op til fra begyndelsen af projektets start i 1989.

Stor-cigaretrykerne udgør en gruppe, som er stadig stigende og synes at være næsten upåvirkelig set i en større sammenhæng. Som anført gør det problemet yderst vanskeligt, at det er gruppen med den laveste uddannelse (nemlig ufaglærte arbejdere), som har det allerhøjeste forbrug. Tobaksskaderådet har tidligere afholdt en konference med et repræsentativt udsnit af denne gruppe, hvor det blev fremhævet, at hverken kampagner med fokus på risiko for sygdom i forbindelse med stort forbrug eller på økonomi eller personlig hygiejne ville have nogen større gennemslagskraft over for stortrykerne. En nylig undersøgelse i Danmark har dog vist, at ikke mindre end 62% af rygerne har forsøgt at holde op med at ryge, men er begyndt igen, og at denne procent er højest blandt stortrykerne.

Summary

Poul Ebbe Nielsen & Jørgen Falk Sørensen:

Changes in smoking habits in the Danish population 1988-1993.

Ugeskr Læger 1995; 157: 3451-6.

The present study is a six year follow-up of earlier published population studies, where about 18,000 subjects in the normal population over fifteen years of age are interviewed annually in omnibus surveys. The study shows a further continuous fall in the percentage of smokers among males (45% in 1993) and during the last years also a smaller decrease among females (39% in 1993). Smokers of tobacco other than cigarettes have stopped smoking to a greater extent than have cigarette smokers. The most pronounced decrease in percentage of smokers has been observed in the youngest age-group (15-19 years), where smoking prevalence has fallen to about 20%, now with a little higher percentage among females than males. The percentage of heavy cigarette-smokers (15 cigarettes or more daily) is still increasing (now 22% in the male population and 16% in the female population, corresponding to about 800,000 in the total population in Denmark). The increase is especially seen in groups with the lowest educational level.

The annual surveys are used as guidelines for directing anti-smoking campaigns in the general population. Future campaigns should in Denmark be concentrated on school children and young people, women between 20 and 40 years, and the increasing group of heavy cigarette smokers. Specific smoking cessation programmes will be run in 1995 (STOP 95).

Repnits: Poul Ebbe Nielsen, medicinsk afdeling, Frederikssund Sygehus, DK-3600 Frederikssund.

Gallup Markedsanalyse tages for at have stillet de gennemførte interviewundersøgelser til rådighed for en statistisk bearbejdning med fokus på en opdeling i rygere og ikke-rygere.

Litteratur

1. Hamtøft H, Lindhardt M. Tobacco consumption in Denmark. Dan Med Bull 1955; 2: 213-20.
2. Hamtøft H, Lindhardt M. Tobacco consumption in Denmark. Dan Med Bull 1956; 3: 188-96.
3. Nielsen PE, Krarup NB, Astrup J, Gyntheberg F, Lisse O. Andning i danskernes rygevaner 1958-1976. Ugeskr Læger 1978; 133: 2528-32.
4. Nielsen PE, Zacho J, Olsen JA, Olsen KA. Andninger i danskernes rygevaner 1970-1987. Ugeskr Læger 1988; 150: 2229-33.
5. Danskernes Rygevaner. Rapport udgivet af Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse og Tobaksskaderådet. København, 1992.

Rygeprocenten blandt mænd født i 1921-1930 var i 40-49 års alderen 76,6, men 46,5 i samme aldersgruppe for mænd født i 1951-1955. En tilsvarende tendens findes hos kvinderne, men er meget mindre markant. Den lavere rygeprocent blandt årgangene født efter anden verdenskrig falder tidsmæssigt sammen med de første større rapporter, som dokumenterede de skadelige effekter af rygning.

Ser man på kvinderne i den fødedygtige alder, dvs. 20-39 år, er det slående, at rygeprocenten har ligget meget højt, dvs. mellem 45 og 55, i kohorterne fra 1941-1960. Først derefter kan der ses en rygeprocent, som nærmer sig 40. Årgangene 1971-1976 vil det blive særlig spændende at følge, da rygeprocenten for denne kohorte i 15-19 års alderen ligger så lav som 22.

Ud fra kohorteanalysen synes det klart, at man i fremtidige kampagner skal forsøge at fastholde det jævne, men konstante fald, som kan ses i alle grupperne af mænd. Samtidig skal indsatsen over for kvinderne intensiveres med forskellig indfaldsvinkel over for de helt unge, kvinderne i den fødedygtige alder og de midaldrende. Der er ikke i de indtil nu foretagne analyser nogen god forklaring på de markante kønsforskelle, som er lagttaget. Det skal nævnes, at de danske kvinder har den højeste rygeprocent blandt alle EU-landene. I de sydeuropæiske lande ligger rygeprocenten blandt kvinder ofte på ca. 15-20, men blandt mændene endog højere end i Danmark.

Det er for nylig fastslået i middelevetidsrapporterne, at en væsentlig forklaring på den stagnerende middelevetid her i landet er danskernes generelt meget høje tobaksforbrug. Med baggrund i disse rapporter er det vedtaget, at der i 1995 skal gennemføres en række kampagner med henblik på at få rygerne til at holde op med at ryge (STOP 95). Disse kampagner vil ud over ovennævnte målgrupper komme til at omhandle ansatte i sundhedsssektoren, hvor vi sætter på at få rygerne til at holde op med at ryge (STOP 95).

En væsentlig forklaring på den stagnerende middelevetid her i landet er danskernes generelt meget høje tobaksforbrug. Med baggrund i disse rapporter er det vedtaget, at der i 1995 skal gennemføres en række kampagner med henblik på at få rygerne til at holde op med at ryge (STOP 95). Disse kampagner vil ud over ovennævnte målgrupper komme til at omhandle ansatte i sundhedsssektoren, hvor vi sætter på at få rygerne til at holde op med at ryge (STOP 95).

som led i den forebyggelsesstrategi, som er nedslået i den nye lov om det danske sundhedsvæsen.